

Nr 24.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avslutat avtal, med tillhörande slutprotokoll, angående ryska handelsdelegationens i Stockholm rättigheter och skyldigheter; given Stockholms slott den 13 januari 1928.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 13 januari 1928 samt med överlämnande av ett den 8 oktober 1927 under förbehåll av riksdagens godkännande mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avslutat avtal, med tillhörande slutprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda avtal och slutprotokoll.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 13 januari 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST,
LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Ministern för utrikes ärendena anför efter gemensam beredning med statsråden och cheferna för justitie-, finans- och handelsdepartementen:

»Den 7 oktober 1927 har Kungl. Maj:t på min föredragning *dels* beslutat för sin del godkänna ett förslag till avtal, med tillhörande slutprotokoll, mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union angående den rådsryska handelsdelegationens i Stockholm rättigheter och skyldigheter, därom enighet uppnåtts vid i ämnet förda förhandlingar, *dels ock* bemyndigat sändebudet i Moskva envoyén C. G. von Heidenstam att för Sveriges del underteckna förberörda avtal jämte slutprotokoll.

Såväl avtalet som slutprotokollet hava därefter undertecknats i Moskva den 8 oktober 1927. Avtalet är avslutat under förbehåll om ratifikation, från svensk sida med angivande av att därvid förutsättes Riksdagens samtycke.

Då frågan om undertecknandet av ifrågavarande avtal den 7 oktober 1927 var föremål för Kungl. Maj:ts prövning, anförde jag bland annat följande:

»Vid föredragning den 15 mars 1924 beslöt Kungl. Maj:t för Sveriges del godkänna ett förslag till handelsavtal mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union, varom enighet uppnåtts efter förhandlingar mellan de båda länderna. Detta avtal undertecknades samma dag och trädde efter vederbörlig ratifikationsutväxling i kraft den 10 maj 1924.

Vid förenämnda förhandlingar hade frågan om den rättsliga regleringen av sovjetunionens här verksamma handelsorgan, den s. k. handelsdelegationen, med hänsyn till svårigheterna att vid dåvarande tidpunkt erhålla en säker uppfattning rörande de lämpligaste formerna för delegationens framtida verksamhet uppskjutits för att senare upptagas. Avsaknaden av en avtalsenlig reglering av hithörande spörsmål har emellertid visat sig innebära vissa praktiska olägenheter.

Med anledning härav inleddes i början av innevarande år förhandlingar mellan de båda ländernas regeringar i syfte att till komplettering av handelsavta-

let få ifrågavarande handelsdelegations rättigheter och skyldigheter avtalsvis fastställda. Dessa förhandlingar hava numera lett till enighet om ett förslag till avtal, med tillhörande slutprotokoll, varöver utrikesnämndens råd inhämtats.»

Jag anhåller nu att få i korthet redogöra för innehållet i berörda avtal, vars text torde få fogas som bilaga A. till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Artikel 1 innehåller bestämmelse därom, att svenska regeringen skall lämna handelsdelegationen möjlighet att å svenskt område fullgöra de densamma åliggande uppgifterna, vilka fixerats sålunda: att tillvarataga Unionens och dess medborgares intressen i avseende å utrikeshandeln, att bidra till utvecklingen av de kommersiella och ekonomiska förbindelserna mellan de båda länderna, samt att på sätt, som icke strider mot svensk lag, reglera och handhava utrikeshandeln samt varuutbytet mellan Sverige och Unionen.

I artikelns sista stycke tillerkännes handelsdelegationen de rättigheter, som enligt art. 2, mom. 2, i 1924 års handelsavtal mellan Sverige och Unionen medgivits sammanslutningar (juridiska personer). Enligt sist angivna stadgande skola sammanslutningar (juridiska personer) från vartdera landet, vilka erhållit tillträde till det andra landet, äga rätt att under iakttagande av landets lagstiftning driva handel eller annan affärsverksamhet samt i samband därmed ingå alla slags transaktioner av kommersiell, kredit- och finansiell natur: de skola åtnjuta obegränsad mest gynnad nations rätt i fråga om skydd till person och egendom samt i fråga om skatter och andra avgifter och skola därjämte komma i åtnjutande av alla förmåner och privilegier i övrigt, som tillerkänns sammanslutningar från annat land.

Artikel 2 stadgar, att handelsdelegationen är ansluten till Unionens beskickning i Sverige samt att den skall hava sitt säte i Stockholm och stå under ledning av en chef, kallad handelsdelegat. Denne åtnjuter jämte sin ställföreträdare diplomatiska privilegier.

Artikel 3 medger befrielse för handelsdelegationens samtliga medlemmar från skatt i Sverige för inkomst av deras verksamhet i Unionens tjänst. Medlemmarna skola vara medborgare i Unionen samt utsedda och utsända till Stockholm av vederbörande folkkommissariat. Medlemmarnas antal har fastställts till högst 40 personer. I det avtalet åtföljande slutprotokollet har emellertid anmärkts, att sagda begränsning givetvis icke utesluter, att inresetillstånd till Sverige, utöver nämnda antal, lämnas andra personer, vilkas anställning i särskilda fall kan komma att erfordras med anledning av delegationens verksamhet, sådan den regleras av avtalet. Dessa personer skola dock icke åtnjuta skattefrihet.

Artikelns föreskriver vidare, att handelsdelegationen skall åtnjuta exterritorialitetsrätt för sina tjänstelokaler i Stockholm samt äga rätt att använda chiffer.

Genom denna artikel har grundsatsen om skattefrihet för handelsdelegationens medlemmar i avseende å inkomst av deras officiella verksamhet — en grundsats, som för övrigt i regel tillämpas i övriga europeiska länder, som er-

känt Unionen de jure — uttryckligen fastslagits. Frånvaron av avtalsbestämmelser härvidlag har i Sverige vållat icke oväsentliga olägenheter vid tillämpningen av gällande skattebestämmelser.

Artikel 4 stadgar, att delegationen i alla avseenden handlar å Unionsregeringens vägnar och att denna följaktligen ansvarar för alla transaktioner, som avslutats av handelsdelegaten eller delegationens därtill bemyndigade medlemmar. Delegationen befrias från skyldighet att anmäla sig till handelsregistret i Stockholm. Ytterligare bestämmelser reglera, huru delegationen bör kungöra namnen å de medlemmar, som äga behörighet att företräda densamma.

Artikel 5 fastställer, att de rättsliga frågor, som uppstå rörande av delegationen företagna handelstransaktioner, skola i materiellt och processuellt hänseende behandlas enligt svensk rätt. Unionens lag må dock, *därest parterna så överenskommit*, tillämpas beträffande i Sverige företagna transaktioner, som skola fullgöras inom Unionen.

Artikel 6 stadgar, att i Sverige befintlig egendom, tillhörande Unionen, skall kunna vara föremål för utmätning eller andra exekutiva åtgärder. Undantag göres härvidlag för egendom, som enligt den internationella rättens bestämmelser är underkastad suveränitetsrätt eller nyttjas för Unionens diplomatiska eller konsulära representations officiella verksamhet.

Artikel 7 handlar om delegationens skattskyldighet för dess affärsverksamhet. Delegationen är skyldig att till stat och kommun erlägga inkomstskatt, varvid ett beräknat belopp av 0.4 % av totalvärdet av handelsdelegationens handelsomsättning skall anses såsom beskattningsbar inkomst. Delegationen är skyldig avgiva deklaration angående sin inkomst, men är ej skyldig att lämna de svenska myndigheterna andra upplysningar än dem, som erfordras för fastställande av ovannämnda beräknade belopp.

Artikel 8 fastställer, att avtalet skall ratificeras snarast möjligt i Stockholm, från svensk sida dock under förutsättning av Riksdagens godkännande. Avtalet träder i kraft å dagen för ratifikationshandlingarnas utväxlande och förbliver därefter gällande till sex månader efter skedd uppsägning, dock icke utöver giltighetstiden för 1924 års handelsavtal.

Enär saken av bestämmelser, huruvida rättshandlingar kunde delgivas handelsdelegationen, medfört vissa olägenheter, har i *slutprotokollet* fastslagits, att avtalets föreskrifter om handelsdelegatens och hans ställföreträdarens diplomatiska privilegier samt om exterritorialitetsrätt för delegationens tjänstelokaler i Stockholm icke skola utgöra hinder för delgivning av rättshandlingar med handelsdelegationen.

För det intresse det i detta sammanhang torde erbjuda, har jag låtit utarbета en redogörelse för de rådsryska handelsdelegationernas ställning i vissa främmande europeiska länder, vilken redogörelse såsom bilaga B. torde få fogas vid statsrådsprotokollet i ärendet. För överskådlighetens skull har jag därjämte låtit göra en jämförande sammanställning av vissa bestämmelser i de i redogörelsen berörda avtalen, vilken sammanställning såsom bilaga C. jämväl torde få biläggas sagda protokoll.»

. Ministern redogör härefter för innehållet i ifrågavarande båda handlingar samt fortsätter:

»Jag anser mig här böra särskilt understryka, att förevarande avtal icke är annat än en från början förutsatt och såsom nödig befunnen komplettering av 1924 års handelsavtal med Unionen i syfte att få fastslagna de former, under vilka de kommersiella förbindelserna med Unionen skola här i landet handhavas. Såsom framgår av den redogörelse jag nyss lämnat, hava avtalets bestämmelser sin motsvarighet i andra länders överenskommelser med Unionen. Av redogörelsen framgår vidare, att avtalet i vissa avseenden torde få anses hava en för Sverige mera förmånlig avfattning än vad fallet är för andra länders vidkommande enligt deras motsvarande avtalsbestämmelser. Avtalet torde i allt väsentligt vara det för Sverige fördelaktigaste, som under förhandenvärande omständigheter stått att erhålla.

Bland de fördelar, som genom avtalet vinnas, vill jag särskilt framhålla följande:

Handelsdelegationens verksamhet lokaliseras till Stockholm och dess medlemsantal begränsas. Alla rättsliga frågor rörande delegationens handelstransaktioner skola i såväl materiellt som processuellt hänseende behandlas enligt svensk rätt, såvida ej fråga är om transaktioner, vilka skola fullgöras inom Unionen och beträffande vilka parterna uttryckligen överenskommit om tillämpning av den i Unionen gällande lagstiftning. Unionens i Sverige befintliga egendom skall, med vissa undantag utan större praktisk betydelse, kunna vara föremål för utmätning eller andra exekutiva åtgärder. Därjämte fastställles delegationens skattskyldighet samt bestämmes, att rättshandlingar kunna delgivas densamma.

Framhållas må slutligen, att, i händelse av avtalets godkännande från Riksdagens sida, det torde ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda för avtalets tillämpning erforderliga bestämmelser i beskattningshänseende.

Under åberopande av vad jag i ärendet nu anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte — med överlämnande av ovannämnda avtal med tillhörande slutprotokoll — i proposition äska Riksdagens godkännande av avtalet i fråga med tillhörande slutprotokoll.»

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställer, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Allard.

Bilaga A.

(Autentisk text.)

(Svensk översättning.)

Le Gouvernement de Sa Majesté le Roi de Suède et le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes ayant signé en date du 15 mars 1924 un arrangement destiné à régler les relations commerciales entre les deux pays, et estimant utile de fixer pour la durée de cet arrangement les droits et les obligations de l'organe dénommé »Représentation Commerciale» institué par le Gouvernement de l'Union pour l'exercice du commerce extérieur avec la Suède, ont résolu de conclure une Convention à cet effet, et ont désigné pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Suède:

Monsieur Carl Gerhard von Heidenstam, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Moscou, et

Le Comité Central Exécutif de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes:

Monsieur Maxime Litvinoff, Commissaire Adjoint du Peuple aux Affaires Etrangères, lesquels après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, ont arrêté les dispositions suivantes.

Article Premier.

Considérant que le monopole du commerce extérieur dans l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes appartient à l'Etat, le Gouvernement suédois accordera à la Représentation Commerciale de l'Union la possibilité

Kungl. Svenska Regeringen och Regeringen för de Socialistiska Rådsrepublikernas Union, vilka den 15 mars 1924 undertecknat en överenskommelse för reglerande av handelsförbindelserna mellan de båda länderna och vilka finna lämpligt att för denna överenskommelses giltighetstid fastställa de rättigheter och förpliktelser, som skola gälla för det organ, benämnt handelsdelegationen, vilket av Unionens regering inrättats för handhavande av utrikeshandeln med Sverige, hava beslutat att för detta ändamål ingå ett avtal och hava till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige:

Sin Envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire i Moskva Carl Gerhard von Heidenstam, och

De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions centralexekutivkommitté:

Biträdande folkkommissarien för utrikes ärenden Maxime Litvinoff,

vilka, efter att hava utväxlat sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser.

Artikel 1.

I betraktande av att monopolet å utrikeshandeln i de Socialistiska Rådsrepublikernas Union tillhör staten skall Svenska Regeringen lämna Unionens handelsdelegation möjlighet att å svenskt område fullgöra de uppgifter,

d'exercer sur le territoire suédois les fonctions imposées à cette Représentation par le Gouvernement de l'Union, à savoir:

a) de pourvoir aux intérêts de l'Union et de ses citoyens en ce qui concerne le commerce extérieur et de contribuer au développement des relations commerciales et économiques entre la Suède et l'Union,

b) de régler et d'exercer le commerce extérieur et l'échange de marchandises entre l'Union et la Suède dans des conditions qui ne soient pas contraires aux dispositions de la loi suédoise.

La Représentation Commerciale jouira en Suède des droits reconnus aux corporations (personnes) juridiques dans l'article II alinéa 2 de l'arrangement commercial conclu entre la Suède et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes le 15 mars 1924.

Article II.

La Représentation Commerciale, qui est rattachée à la Légation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en Suède, aura son siège à Stockholm et sera dirigée par un chef portant actuellement le titre de Représentant Commercial.

Le Représentant Commercial et son adjoint appartiendront au personnel diplomatique de la Légation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes.

Article III.

Outre les personnes visées à l'article II, tous les membres de la Représentation Commerciale seront exemptés de l'impôt suédois sur le revenu qu'ils pourront tirer de leurs fonctions au service du Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes. Il est entendu que les membres de la Représentation Commerciale devront être des ressortissants de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes nommés et envoyés à Stockholm par le Commissariat du Peuple du Commerce Extérieur et Intérieur de l'Union. Leur nombre ne devra pas dépasser 40 personnes.

som av Unionens regering ålagts delegationen, nämligen:

a) att tillvarataga Unionens och dess medborgares intressen i avseende å utrikeshandeln och att bidra till utvecklingen av de kommersiella och ekonomiska förbindelserna mellan Sverige och Unionen;

b) att reglera och handhava utrikeshandeln och varuutbytet mellan Unionen och Sverige på sätt som icke strider mot svensk lag.

Handelsdelegationen skall i Sverige åtnjuta de rättigheter, som i art. 2, mom. 2, i det den 15 mars 1924 mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union ingångna handelsavtalet tillerkännas sammanslutningar (juridiska personer).

Artikel 2.

Handelsdelegationen, som är ansluten till de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions beskickning i Sverige, skall hava sitt säte i Stockholm och stå under ledning av en chef, för närvarande benämnd handelsdelegat.

Handelsdelegaten och hans ställföreträdare skola tillhöra den diplomatiska personalen vid de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions beskickning.

Artikel 3.

Förutom de i art. 2 angivna personerna skola samtliga medlemmar av handelsdelegationen vara befriade från skatt i Sverige för inkomst av sin verksamhet i de Socialistiska Rådsrepublikernas Unionsregerings tjänst. Det är överenskommet, att handelsdelegationens medlemmar skola vara medborgare i de Socialistiska Rådsrepublikernas Union samt utsedda och utsända till Stockholm av Unionens folkkommisariat för utrikes och inrikes handel. Deras antal må icke överstiga 40 personer.

La Représentation Commerciale jouira de l'exterritorialité pour ses locaux officiels à Stockholm.

En outre la Représentation Commerciale aura le droit de se servir du chiffre.

Article IV.

La Représentation Commerciale agissant à tous égards pour le compte du Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, celui-ci assumera la responsabilité de toutes les transactions conclues par son Représentant Commercial ou par les membres de la Représentation dûment autorisés à cet effet.

La Représentation Commerciale sera exemptée de l'obligation de se faire inscrire au registre du commerce de la ville de Stockholm, mais sera tenue de faire paraître successivement dans le Journal Officiel (Post- och Inrikes Tidningar) le nom des membres de la Représentation qui ont qualité pour la représenter. Cette qualité aura force obligatoire pour ce qui concerne toute transaction jusqu'à ce que par les soins de la Représentation Commerciale il ait été rendu public dans le Journal Officiel (Post- och Inrikes Tidningar) que les fonctions du titulaire d'une charge qualifiée près la Représentation ont pris fin.

Article V.

Les questions judiciaires qui pourraient surgir au sujet des transactions commerciales passées par la Représentation Commerciale, seront réglées conformément aux lois matérielles et de procédure suédoises, étant entendu toutefois que dans le cas où un accord existerait entre les parties au contrat la juridiction soviétique sera admise pour les transactions passées en Suède mais exécutoires en l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes.

Article VI.

Les biens appartenant à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en

Handelsdelegationen skall åtnjuta exterritorialitetsrätt för sina tjänstelokaler i Stockholm.

Handelsdelegationen skall dessutom hava rätt att använda chiffer.

Artikel 4.

Då handelsdelegationen i alla avseenden är verksam å de Socialistiska Rådsrepublikernas Unionsregerings vägnar, skall denna regering ansvara för alla transaktioner, som avslutats av handelsdelegaten eller av handelsdelegationens därtill vederbörligen bemyndigade medlemmar.

Handelsdelegationen skall vara befriad från skyldighet att anmäla sig till handelsregistret i Stockholm, men den skall vara pliktig att i den officiella tidningen (Post- och Inrikes Tidningar) undan för undan kungöra namnen å de av delegationens medlemmar, som äga behörighet att företråda densamma. Varje av dylik behörig medlem företagen transaktion skall hava bindande verkan, intill dess att genom delegationens försorg i den officiella tidningen (Post- och Inrikes Tidningar) kungjorts, att dennes anställning i sådan egenskap vid delegationen upphört.

Artikel 5.

De rättsliga frågor, som kunna uppstå rörande handelstransaktioner, företagna av handelsdelegationen, skola i såväl materiellt som processuellt hänseende behandlas i enlighet med svensk rätt; dock må, därest parterna så överenskommit, i Unionen gällande lag tillämpas i fråga om i Sverige avslutade transaktioner, vilka skola fullgöras inom de Socialistiska Rådsrepublikernas Union.

Artikel 6.

I Sverige befintlig egendom, tillhörande de Socialistiska Rådsrepublikerna

Suède pourront, à moins qu'ils ne tombent, selon les stipulations du droit international, sous l'exercice du droit de souveraineté, ou ne servent à l'activité officielle de la représentation diplomatique et consulaire de l'Union, faire l'objet de saisie ou d'autres mesures exécutoires.

Article VII.

L'obligation de payer l'impôt sur le revenu à l'Etat et à la Commune, qui selon la législation fiscale suédoise incombe à la Représentation Commerciale en tant qu'organe exerçant une activité commerciale, sera régie comme suit:

Sera considérée comme revenu imposable une somme forfaitaire de 0.4 % sur la totalité du chiffre d'affaires des transactions passées par la Représentation Commerciale.

La Représentation Commerciale, tout en étant astreinte, conformément aux dispositions fiscales suédoises, à la déclaration de ses revenus, ne sera toutefois pas tenue de fournir aux autorités compétentes d'autres informations que celles qui seront nécessaires pour fixer la somme forfaitaire susvisée.

Article VIII.

La présente Convention sera ratifiée par Sa Majesté le Roi de Suède avec l'approbation du Riksdag et par le Comité Central Exécutif de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes. Elle entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications, qui aura lieu à Stockholm aussitôt que faire se pourra.

La Convention restera applicable jusqu'à l'expiration d'un délai de six mois à dater du jour de sa dénonciation par l'une ou l'autre des Parties Contractantes. Elle ne portera toutefois pas ses effets au delà de la durée de validité de l'arrangement commercial, conclu le 15 mars 1924 entre la Suède et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes.

nas Union, skall, såvida den icke enligt den internationella rättens bestämmelser är underkastad suveränitetsrätt eller nyttjas för Unionens diplomatiska eller konsulära representations officiella verksamhet, kunna vara föremål för utmätning eller andra exekutiva åtgärder.

Artikel 7.

Den handelsdelegationen enligt svensk skattelagstiftning åvilande skyldigheten att i egenskap av organ, som idkar handelsrörelse, erlagga inkomstskatt till stat och kommun regleras enligt följande grunder:

Såsom beskattningsbar inkomst skall anses ett beräknat belopp av 0.4 % av totalvärdet av handelsdelegationens handelsomsättning.

Det skall åligga handelsdelegationen att i enlighet med den svenska skattelagstiftningens bestämmelser avgiva deklaration angående sin inkomst, men den skall icke vara skyldig att lämna vederbörande myndigheter andra upplysningar än dem, som äro nödvändiga för fastställandet av ovan nämnda beräknade belopp.

Artikel 8.

Detta avtal skall ratificeras av Hans Maj:t Konungen av Sverige, under förutsättning av Riksdagens godkännande, samt av de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions centralexekutivkommitté. Det skall träda i kraft den dag ratifikationshandlingarna utväxlas, vilket skall äga rum i Stockholm, så snart ske kan.

Avtalet skall förbliva gällande intill utgången av sex månader från den dag, då det av endera fördragsslutande parten uppsagts, dock icke utöver giltighetstiden för det den 15 mars 1924 mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union ingångna handelsavtalet.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et l'ont munie de leurs cachets.

Fait en double exemplaire à Moscou le 8 Octobre 1927.

(signé) CARL G. V. HEIDENSTAM.

(signé) MAXIME LITVINOFF.

Till bekräftande härav hava de fullmäktige undertecknat detta avtal och försett detsamma med sina sigill.

Som skedde i Moskva i två exemplar den 8 oktober 1927.

(undert.) CARL G. V. HEIDENSTAM.

(undert.) MAXIME LITVINOFF.

Protocole Final.

La stipulation de l'article II, en vertu de laquelle le Représentant Commercial et son adjoint appartiendront au personnel diplomatique de la Légation de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes à Stockholm, et la stipulation de l'article III, en vertu de laquelle la Représentation Commerciale jouira de l'exterritorialité pour ses locaux officiels à Stockholm, ne s'opposeront pas à l'exécution des significations d'actes à la Représentation Commerciale.

Il est entendu que la limitation à 40 du nombre des membres de la Représentation Commerciale, stipulée à l'article III, n'exclura pas l'admission en Suède des autres personnes dont l'emploi pourrait être requis, le cas échéant, par l'activité, prévue à la Convention, de la Représentation Commerciale, les dites personnes ne pouvant toutefois se prévaloir des privilèges spéciaux réservés aux 40 membres en vertu des stipulations de l'article précité.

Fait en double exemplaire à Moscou le 8 octobre 1927.

(signé) CARL G. V. HEIDENSTAM.

(signé) MAXIME LITVINOFF.

Slutprotokoll.

Bestämmelserna i avtalets art. 2, att handelsdelegaten och hans ställföreträdare skola tillhöra den diplomatiska personalen vid de Socialistiska Rådrepublikenas Unions beskickning i Stockholm, och i art. 3, att handelsdelegationen skall åtnjuta exterritorialitetsrätt för sina tjänstelokaler i Stockholm, skola icke utgöra hinder för delgivning av rättshandlingar med handelsdelegationen.

Det är överenskommet, att den oinständigheten, att handelsdelegationens medlemsantal genom bestämmelsen i art. 3 begränsas till fyrtio, givetvis icke utesluter, att tillstånd att inkomma i Sverige må lämnas andra personer, vilkas anställning i förekommande fall må befinnas erforderlig med anledning av delegationens verksamhet, sådan den regleras av avtalet; dessa personer skola dock icke åtnjuta de särskilda förmåner, som jämlikt bestämmelserna i sistnämnda artikel tillerkänts de fyrtio medlemmarna.

Som skedde i Moskva i två exemplar den 8 oktober 1927.

(undert.) CARL G. V. HEIDENSTAM.

(undert.) MAXIME LITVINOFF.

Bilaga B.

Redogörelse för de rådsryska handelsdelegationernas ställning i vissa främmande länder i Europa.

Redogörelsen omfattar:

dels vissa länder, som träffat en definitiv avtalsenlig reglering med de Socialistiska Rådsrepublikernas Union angående hithörande förhållanden, nämligen:

Italien,
Lettland,
Norge och
Tyskland;

dels ock vissa andra länder, i vilka Unionen etablerat handelsorgan utan att en definitiv reglering kommit till stånd, men vilka likväl ur svensk synpunkt torde erbjuda intresse i detta sammanhang, nämligen:

Danmark,
Finland,
Frankrike,
Storbritannien och
Tjeckoslovakien.

Italien.

Handels- och sjöfartstraktaten mellan Unionen och Italien den 7 februari 1924 innehåller i art. 3 bl. a. följande:

I betraktande av att utrikeshandelsmonopolet i Unionen är tillförsäkrat staten, tillerkänner italienska regeringen Unionens handelsdelegation och dess organ rätt att handhava följande uppgifter å italienskt område, nämligen:

- 1) att tillvarataga Unionens intressen med avseende å utrikeshandeln.
- 2) att reglera utrikeshandeln och varuutbytet emellan Unionen och Italien i enlighet med Unionens lagar, i den mån dessa icke äro stridande mot italiensk lagstiftning,
- 3) att driva utrikeshandel för Unionens räkning och att främja utvecklingen av handelsförbindelserna mellan de båda länderna genom ömsesidig information eller på annat sätt.

Handelsdelegationens chef och medlemmarna av delegationens råd — vilkas antal fastställts till 5 — utgöra en integrerande del av den diplomatiska representationen och åtnjuta personlig okränkbarhet, exterritorialitet för sina lokaler (bureaux) och de övriga privilegier och immuniteter, som tillkomma medlemmar av diplomatiska missioner. För närvarande har Unionsregeringen emellertid ej till italienska utrikesministeriet anmält mer än 3 rådsmedlemmar, vilka alla hava sin verksamhet förlagd till Milano.

Antalet medlemmar uti handelsdelegationen är i övrigt icke begränsat. Enligt uppgift till samma ministerium äro f. n. omkring 135 personer anställda inom densamma (skrivbiträden och vaktmästare inbegripna), varav ett 30-tal äro italienska medborgare.

Någon överenskommelse angående delegationens medlemmars ställning och angående delegationens skattskyldighet har ej träffats mellan de bägge länderna. Hittills har Italien dock medgivit skattefrihet, såväl för handelsdelegationens affärsverksamhet som för dennas rådsryska medlemmar.

Handelsdelegationen och dess organ hava rätt att begagna chiffer.

Unionens regering övertager ansvaret för alla handelsdelegationens transaktioner (les négociations conclues). Till följd härav få de varor, som hänföra sig till dessa transaktioner ej bliva föremål för kvarstads- och liknande åtgärder (des mesures judiciaires de caractère préventif).

Lettland.

Unionens handelsdelegation har sitt säte i Riga. Dess uppgifter äro enligt handelsavtalet den 2 juni 1927:

a) att befordra utvecklingen av de kommersiella och ekonomiska förbindelserna mellan Lettland och Unionen ävensom att företräda Unionens intressen på utrikeshandels område;

b) att i Unionens namn reglera dess utrikeshandel med Lettland;

c) att i Unionens namn driva utrikeshandel med Lettland.

Handelsdelegationens chef, hans ställföreträdare och medlemmarna av handelsdelegationens råd — vilkas antal skall fastställas genom särskild överenskommelse — tillhöra den diplomatiska personalen vid Unionens beskickning samt åtnjuta samma rättigheter och privilegier som medlemmar av den diplomatiska missionen.

Handelsdelegationens i Riga centralstyrelses och avdelningars officiella lokaler ävensom dess filialers officiella lokaler åtnjuta exterritorialitet.

Därest det skulle bliva nödvändigt att öppna filialer av handelsdelegationen, skola de platser, där dessa skola öppnas, bestämmas genom särskild överenskommelse mellan de båda parterna.

Handelsdelegationen och dess filialer hava rätt att begagna chiffer.

Unionsregeringen övertager ansvaret för transaktioner, företagna av handelsdelegationens chef, av de personer, som bemyndigats att representera handelsdelegationen, samt av de personer, som dessa därtill bemyndigats.

Av handelsdelegationen företagna, för Unionen bindande legala transaktioner i Lettland liksom dylika transaktioners ekonomiska resultat äro underkastade lettisk lagstiftning. Med hänsyn till sovjetregeringens ovannämnda ansvarighet för av handelsdelegationen företagna transaktioner må dock inga kvarstads- eller andra liknande åtgärder vidtagas mot handelsdelegationens eller dess filialers egendom.

Domstols lagakraftvunna beslut må ej verkställas mot handelsdelegationens egendom i de fall, där densamma är avsedd för utövande av Unionens suveränitetsrätt i enlighet med internationell rätts allmänna föreskrifter eller för handelsdelegationens officiella verksamhet.

I det till avtalet hörande slutprotokollet tillförsäkras sovjetryska handelsorganisationer rätt att på fördelaktiga villkor nyttja hamnanläggningar och statliga varuhus i Lettland samt att i landet arrendera jordområden och därå uppföra varuhus, elevatorer, kylhus etc.

Norge.

Art. 4 i handels- och sjöfartsavtalet mellan Unionen och Norge den 15 december 1925 innehåller bl. a. följande:

Unionens handelsdelegation utövar utrikeshandelsmonopolet, som enligt Unionens lagar tillkommer dess regering, och utgör i enlighet med samma lagar en integrerande del av Unionens beskickning i Oslo.

Handelsdelegationens uppgifter definieras på liknande sätt som i det rysk-italienska avtalet.

Handelsdelegationens chef skall tillhöra rådsryska beskickningen i Oslo. Handelsdelegationen skall åtnjuta exterritorialitet för sina lokaler, vare sig de äro belägna i beskickningshuset eller annorstädes.

Antalet av de av handelsdelegationens medlemmar, som tillhöra rådsryska beskickningens *diplomatiska* personal, skall fastställas genom särskilt avtal. Då något dylikt avtal emellertid ej ännu slutits, är det för närvarande endast handelsdelegationens chef, som åtnjuter diplomatiska rättigheter. Någon begränsning i övrigt av antalet medlemmar i delegationen har ej föreskrivits. F. n. utgör detta 16, varav 8 äro medborgare i Unionen.

Ej heller har någon överenskommelse träffats rörande beskattning av handelsdelegationens verksamhet. Densamma beskattas f. n. ej, liksom ej heller delegationens medlemmar för inkomst av sin verksamhet i Unionsregeringens tjänst. Frågan huruvida delegationens underordnade personal i skattehänseende är likställd med den underordnade kontorspersonalen, anställd vid de främmande beskickningarna i Oslo, vilken oavsett nationalitet är fritagen från erläggande av stats- och kommunalskatt för inkomster, den i denna egenskap åtnjuter, är ännu ej löst, men nämnda personal är dock i praktiken befriad från skatt för dylik verksamhet.

Delegationen skall kunna ha avdelningar och organ i de viktigaste städerna och hamnarna i Norge. Dylika avdelningskontor hava upprättats i Bergen och Vardö men sedermera indragits.

Delegationen skall jämte sina organ äga rätt att använda chiffer.

Unionsregeringen övertager ansvaret för handelsdelegationens i Norge företagna handelstransaktioner. För transaktioner åter, som avslutas av andra rådsryska statsorgan, skola allenast dessa vara ansvariga. Rättstvister, som uppstå i anledning av handelsdelegationens transaktioner på norskt område, skola avgöras efter norsk rätt.

Handelsdelegationens verksamhet skall icke kunna genom administrativa regeringsåtgärder underkastas mindre fördelaktiga villkor än dem, som gällde vid traktatens ingående. Skulle sådant ske genom lag, skall Unionsregeringen äga rätt att med tre månaders frist uppsäga traktaten.

Tyskland.

Enligt art. 2 av 1925 års tysk-ryska s. k. Wirtschaftsabkommen är, för utövande av utrikeshandelsmonopolet, en handelsdelegation med säte i Berlin ansluten (angegliedert) till Unionens ambassad i Tyska Riket.

Handelsdelegationens uppgift är (art. 3)

a) att främja de kommersiella och ekonomiska förbindelserna mellan Tyskland och Unionen ävensom att företräda dennas intressen på utrikeshandelsområde;

b) att för Unionens räkning reglera utrikeshandeln med Tyskland; samt

c) att för Unionens räkning driva utrikeshandel med Tyskland.

Handelsdelegationens chef, hans båda ställföreträdare och de medlemmar av delegationens råd, som hava sin bostad i Berlin, skola åtnjuta alla företrädesrättigheter och förmåner, som tillkomma exterritoriella personer. Antalet dylika personer har dock begränsats till 10. Förutom dessa åtnjuta f. n. omkring 300 till handelsdelegationen hörande personer skattefrihet. Sammanlagda an-

talet medlemmar av handelsdelegationen och dess avdelningskontor uppgår till 1,000 å 1,100, varav ungefär 700 äro fast anställda.

Beträffande frågan om beskattning av delegationen för dess affärsverksamhet har skattskyldigheten i princip erkänts i art. 7 utan att dock skattskyldighetens omfattning slutgiltigt fastställts.

Vid undertecknandet fastslogs, att samförstånd rådde därom, att vid uppgörelse rörande skatten företeende av handelsdelegationens böcker ej skulle kunna krävas, utan skulle delegationen på begäran ställa till finansministeriets förfogande skriftliga meddelanden om omsättningens storlek.

Avdelningskontor må upprättas i samförstånd med vederbörande tyska myndigheter. Dylika finnas f. n. i Hamburg, Königsberg och Leipzig.

I Tyskland av handelsdelegationen företagna rättshandlingar samt dessas ekonomiska resultat äro underkastade tysk lag.

Exekutiva åtgärder må vidtagas beträffande Unionens i Tyskland befintliga egendom, såvida den icke enligt internationella rättens bestämmelser är underkastad suveränitetsrätt eller är avsedd att nyttjas för Unionens diplomatiska eller konsulära representanters officiella verksamhet.

Danmark.

Det preliminära handelsavtalet mellan Danmark och Unionen av den 23 april 1923, vilket modifierats genom noteväxling den 18 juni 1924 med anledning av Unionens de jure-erkännande, stadgar i art. 1, att de bägge parterna skola för att säkerställa detta avtals tillämpning samt för att bereda skydd åt medborgarnas i de tvenne länderna intressen, medgiva tillträde till sina respektive områden för en av den andra regeringen utsänd delegation, vilken för sina lokaler åtnjuter exterritorialitet.

Delegationen skall vara sammansatt av en eller flera officiella representanter samt av erforderlig personal, vilkens antal skall fastställas genom särskilt avtal. Beträffande delegationsmedlemmarnas nationalitet föreskrives, att de skola vara medborgare i det land, till vars representation de höra.

Antalet medlemmar i Unionens handelsdelegation i Köpenhamn uppgår f. n. till 26 personer, varav tvenne åtnjuta diplomatiska rättigheter.

Enligt dansk uppfattning, som emellertid bestrides från Unionsregeringens sida, äro medlemmarna, med undantag av de tvenne som diplomater anmälda, i skattehänseende underkastade dansk lagstiftning. Dock har danska regeringen efter framställning från Unionens beskickning i Köpenhamn låtit anstå med utkrävandet av denna personals skatter.

Delegationen äger nyttja chiffer och kurir för förbindelse med Unionens myndigheter.

Mellan delegationen och danska medborgare ingångna kontrakt äro underkastade *lex loci contractus*.

Finland.

Den rådsryska handelsdelegationens ställning i Finland har ej varit föremål för traktatmässig reglering. I praktiken har tillstånd för dess verksamhet lämnats, såväl för dess huvudkontor i Helsingfors som för dettas filial i Wiborg. Antalet inom densamma anställda personer är i den förra staden 58

och i den senare 7. Av dessa åtnjuta chefen för delegationen i Helsingfors samt chefen för Wiborgavdelningen, vilken har konsuls ställning, immunitetsrättigheter, den förre på den grund att han räknats tillhöra den rådsryska beskickningen, den senare på grund av ömsesidighet.

I skatteavseende åtnjuta samtliga vid handelsdelegationen och konsulatet anställda medlemmar och övriga funktionärer de förmåner, som enligt lagen om ändring av förordningen av den 8 december 1873 angående kommunalförvaltning i stad av den 21 december 1923 och lagen om inkomst- och förmögenhets-skatt av den 5 december 1924 tillerkännas person eller betjäning tillhörande främmande makts beskickning eller konsulat med de undantag, som regeringen på grund av ömsesidighet till äventyrs kan medgiva.

Frankrike.

Den rådsryska handelsdelegationen i Frankrike intager icke, i avsaknad av särskilda traktatbestämmelser, någon särställning i förhållande till den franska statsmakten. Den är sålunda i allt underkastad dennas i kraft varande lagstiftning och har samma skatteplikt som vanliga affärsföretag. Dess verksamhet är underställd fransk lag och franska domstolars behörighet. Ej heller dess lokaler åtnjuta någon särställning.

Bland dess medlemmar ha dock dels chefen, dels trenne av hans medarbetare tillerkänts diplomatiska rättigheter i samma utsträckning som andra länders handelsattachéer. Antalet medlemmar i delegationen är ej begränsat. För närvarande består delegationen enligt uppgift av över 100 personer, vilka äro medborgare i Unionen, samt av ett antal personer, vilka äro medborgare i andra länder.

Storbritannien.

Det brittisk-ryska handelsavtalet av den 16 mars 1921, vilket ingicks innan Storbritannien de jure erkänt Unionen, har som bekant blivit uppsagt den 26 maj 1927, i samband med de diplomatiska förbindelsernas avbrytande mellan de båda länderna. För fullständighetens skull torde dock en kort sammanfattning av detta avtals bestämmelser böra ingå i denna redogörelse.

Enligt avtalets art. 4 äger vardera fördragsslutande parten utse s. k. handelsrepresentanter till antal, varom tid efter annan överenskommelse må träffas och som befinnes nödvändigt för att möjliggöra tillämpningen av avtalet.

Parterna må begränsa tillträdet för sådana personer till närmare angivna områden och förvägra tillträde till eller uppehåll inom sina områden för envar, som är persona non grata.

Handelsrepresentanterna skola vara befriade från varje obligatorisk tvångstjänst ävensom kontribution av varje slag och skola vara oförhindrade att lämna landet. De skola äga rätt att fritt korrespondera per post, telegraf eller radio.

Enligt art. 5 i sagda handelsavtal må envar av parterna därutöver utse en eller flera officiella agenter till ett antal, varom ömsesidig överenskommelse skall träffas, som äga att vistas och utöva sin verksamhet på den andra partens område och som skola åtnjuta alla de rättigheter och förmåner, som tillkomma handelsrepresentanterna, jämte frihet från arrestering och visitering (immunity from arrest and search).

Vardera parten må dock vägra att som officiell agent mottaga en persona non grata och må vidare av den andra parten kunna fordra att få honom av-

lägsnad, om det skulle befinnas nödvändigt med hänsyn till allmänt intresse eller allmän säkerhet.

De officiella agenterna äga chiffrätt, rätt att mottaga och avsända kurirer jämte vissa andra särskilda företrädesrättigheter.

Enligt art. 6 förbinda sig parterna att generellt tillförsäkra handelsrepresentanter och officiella agenter såväl det skydd som de rättigheter och förmåner, som äro nödvändiga för deras handelsverksamhet; dock skola dessa representanter och agenter städse vara underkastade den allmänna lagstiftningen (any legislation generally applicable) i respektive länder.

Av intresse i detta sammanhang torde jämväl vara det brittisk-ryska handels- och sjöfartsavtalet av den 8 augusti 1924, vilket som bekant emellertid aldrig blev ratificerat av Storbritannien och därför icke trädde i kraft. Av detta avtals bestämmelser märkas bl. a. följande:

Överenskommelsen är träffad med hänsyn till att utrikeshandelsmonopolet i Unionen tillkommer Unionsregeringen och att denna därför äger bedriva handel direkt genom Unionens handelsrepresentant eller genom annat organ.

Handelsrepresentanten och dennes medhjälpare (medlemmar av handelsrepresentationens råd) — vilkas antal senare skall bestämmas genom särskild överenskommelse — skola vara medlemmar av Unionens ambassad i London och skola åtnjuta alla de privilegier och immuniteter, som i denna deras egenkap tillkomma dem, däri inbegripet exterritorialitetsrätt för deras ämbetslokaler i ambassaden. Handelsrepresentationens nuvarande lokaler och sådana lokaler, som må bliva föremål för framtida överenskommelser, skola därför utgöra del av ambassaden (form part of the Embassy).

Unionens regering övertager ansvaret för alla transaktioner, som utföras av handelsrepresentanten eller för dennes räkning, och godkänner, att alla sådana handelstransaktioner skola vara underkastade brittisk rätt. Med hänsyn till det ansvar, som Unionsregeringen åtager sig för dessa transaktioner skola dock varken denna eller dess representanter vara underkastade skyldighet att ställa säkerhet för verkställigheten av domstolsbeslut.

Tjeckoslovakien.

Genom provisoriskt avtal den 5 juni 1922 mellan Unionen och Tjeckoslovakien reglerades — utan föregripande av frågan om det hittills uteblivna de jure-erkännandet — handelsförhållanden m. m. mellan de båda länderna.

Avtalets art. 1 föreskriver, att de båda länderna skola upprätta ömsesidig representation hos varandra.

Enligt art. 2 åtnjuter Unionsdelegationens i Prag chef ävensom tvenne medlemmar av densamma alla rättigheter och förmåner, vilka tillkomma den diplomatiska kåren. I praktiken åtnjuter chefen en beskicksningschefs rättigheter. Cheferna för avdelningsorganen åtnjuta alla rättigheter och förmåner, som enligt folkrätten och den lokala lagstiftningen tillkomma konsulära representanter. De funktionärer, vilka enligt ovanstående åtnjuta samma förmåner som diplomatiska, respektive konsulära representanter, skola vara av rådsrysk nationalitet.

Övrig personal vid delegationen i fråga åtnjuter samma rättigheter, som personer i analog tjänsteställning hos andra staters representanter, sålunda även skattefrihet för inkomst av sin ifrågavarande verksamhet. Personalens antal är ej genom överenskommelse begränsat samt uppgår f. n. till 77 (vaktmästare o. d. inberäknade).

Beträffande frågan om delegationens beskattning föreligga inga bestämmelser utöver ett stadgande i art. 14, enligt vilket delegationens handelsverksamhet i allt skall vara underkastad de inhemska lagarna. Detta har tolkats därhän, att delegationen även är skattepliktig jämlikt dessa lagars allmänna bestämmelser, men varken delegationen eller dess medlemmar hava hittills betalat eller avkrävts någon skatt i Tjeckoslovakien.

Delegationen kan med tjeckoslovakiska regeringens tillstånd bilda filialer i landets viktigaste centra.

De båda regeringarna förbinda sig att anskaffa tjänstelokaler för motpartens representation ävensom bostäder för personalen.

Jämförande sammanställning av bestämmelser i avtal mellan vissa europeiska länder och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union rörande dennas handelsdelegationer.

1. I fråga om *handelsdelegationens uppgifter* har i det svensk-ryska avtalet uttryckligen utsagts, att delegationen skall äga att reglera och handhava utrikeshandeln och varuutbytet mellan Unionen och Sverige på sätt som icke strider mot svensk lag. Motsvarande bestämmelse återfinnes i avtalen med Italien och Norge, men ej i vissa andra såsom t. ex. avtalet med Lettland.

2. Vad vidare angår frågan om *handelsdelegationens förhållande till Unionens diplomatiska representation* stadgar det svensk-ryska avtalet, att allenast chefen och dennes ställföreträdare skola tillhöra den diplomatiska personalen vid Unionens beskickning i Stockholm.

I Unionens avtal med Norge stadgas, att antalet av de av handelsdelegationens medlemmar, som tillhöra den diplomatiska personalen, skall fastställas genom särskilt — hittills ej ingånget — avtal. I avtalen med flertalet övriga här berörda länder föreskrives, att samtliga medlemmar av delegationens styrelse (råd) eller ett visst antal av dem skola äga diplomatiska företrädesrättigheter. Detta antal är i avtalet med Tyskland fixerat till 7 och har beträffande Italien begränsats till 5, under det att detsamma enligt avtalet med Lettland skall fastställas genom särskild överenskommelse.

I avtalet med Tjeckoslovakien bestämmes, att chefen och tvenne medlemmar av delegationens skola äga diplomatiska rättigheter samt att cheferna för dennas filialer skola äga en ställning motsvarande den, som tillkommer andra länders konsulter. I Danmark åtnjuta tvenne medlemmar av därvarande handelsdelegation diplomatiska rättigheter.

3. I fråga om *exterritorialitet* för delegationens lokaler, vilken för Sveriges del begränsas till dess tjänstelokaler (*locaux officiels* à Stockholm), stadgar:

a) avtalet med Danmark exterritorialitet för handelsdelegationens lokaler;
b) avtalet med Italien exterritorialitetsrätt för delegationens lokaler (*bureaux*);

c) avtalet med Lettland att såväl handelsdelegationen i Riga som dess filialer äga exterritorialitetsrätt för sina officiella lokaler;

d) avtalet med Norge sådan rätt för delegationens lokaler (*bureaux*), vare sig de äro belägna i Unionens beskickningshus i Oslo eller annorstädes;

e) avtalet med Tjeckoslovakien intet direkt i denna fråga. Dock synes av vissa bestämmelser i avtalet framgå att exterritorialitetsrätt tillerkänts delegationen i överensstämmelse med för diplomatisk representation gällande internationell praxis. Sammanställes detta med avtalets artikel 4, vilken förpliktar de tvenne regeringarna att anskaffa lokaler och bostäder för respektive delegationer, dessas chefer och medlemmar, synes framgå, att den här medgivna exterritorialitetsrätten skulle hava en betydande räckvidd;

f) avtalet med Tyskland exterritorialitetsrätt för vissa av delegationen vid avtalets ingående disponerade lokaler, vilka preciseras å en till avtalet fogad plan.

4. Vad angår *antalet medlemmar* av handelsdelegationen begränsas detta enligt art. 3 i det svensk-ryska avtalet till 40. Denna bestämmelse utgör dock icke hinder för att tillstånd att inkomma i Sverige må i förekommande fall lämnas andra personer för anställning vid delegationen. Anställningen skall dock vara erforderlig för delegationens verksamhet, sådan denna regleras av avtalet, och dessa personer åtnjuta icke några särskilda förmåner. I fråga om *nationaliteten* fastslås, att de skola vara medborgare i Unionen.

Beträffande medlemsantalet innehålla övriga här berörda avtal ingen inskränkning och i fråga om nationaliteten är förhållandet enahanda med undantag för avtalen med Danmark och Tjeckoslovakien, av vilka det förra fastställer, att endast respektive lands medborgare må vara medlem av dess delegation, under det att det senare stadgar, att de medlemmar av ryska handelsdelegationen, som åtnjuta diplomatiska eller konsulära rättigheter, skola vara ryska medborgare.

5. Vad beträffar *handelsdelegationens skattskyldighet* för dess affärsverksamhet torde det svensk-ryska avtalet vara det enda, som slutgiltigt reglerat denna fråga; flertalet här berörda avtal sakna bestämmelser härom.

Det tjeckoslovakiska avtalet stadgar i art. 14, att delegationens verksamhet skall vara underställd den tjeckoslovakiska lagstiftningen, vilket i praktiken tolkats såsom innefattande jämväl de tjeckoslovakiska skattelagarna. Delegationen har emellertid hittills varken betalat eller avkrävt någon skatt.

I avtalet med Tyskland har skattskyldigheten i princip erkänts av Unionen, utan att dock skattskyldighetens omfattning slutgiltigt fastställts.

6. Vad åter angår *handelsdelegationens medlemmars skattskyldighet*, intager det svensk-ryska avtalet jämväl i detta avseende en särställning i så måtto, att detsamma definitivt fastslår, att medlemmarna äro befriade från skatt för inkomst av sin verksamhet i Unionens tjänst. Övriga här åberopade avtal giva icke någon sådan allmän regel, men delegationernas medlemmar hava i praktiken icke någonstädes, med undantag av i Frankrike och Tyskland, avkrävt sådan skatt.

Det tyska avtalet bestämmer, att av delegationens medlemmar, vilkas antal för närvarande är 1,000—1,100, skattefrihet skall åtnjutas av omkring 300 personer, förutom av dem, som tillerkänts diplomatiska privilegier.

7. I det svensk-ryska avtalet finnes ingen bestämmelse om rätt för Unionen att upprätta *filialer* av handelsdelegationen.

Sådan rätt tillförsäkras däremot Unionen uttryckligen i avtalen med Lettland, Norge, Tjeckoslovakien och Tyskland. Även i Italien åtnjuter delegationen de facto en dylik rätt.

8. Beträffande *chifferrätt* för handelsdelegationen må anmärkas, att sådan medgivits i samtliga här berörda avtal utom det med Tjeckoslovakien, vilket land dock ännu icke erkänt Unionen de jure. Förutom själva delegationen åtnjuta jämväl dess avdelningskontor dylik rätt i Italien, Lettland och Norge.

9. Vad slutligen angår frågan i vad mån Unionsregeringen tillhörande, i respektive länder befintlig egendom kan göras till föremål för *utsökningsförfarande* sakna flera av här ifrågavarande avtal bestämmelser i detta hänseende.

Avtalet med Tyskland innehåller dock (Wirtschaftsabkommen art. 7. punkt 2) i stort sett motsvarande stadganden som art. 6 i det svenska.

Enligt art. 3, mom. 4, i det italienska avtalet få de varor, som hänföra sig till handelsdelegationen i Italien avslutade transaktioner, icke bliva föremål för förberedande juridiska åtgärder (des mesures judiciaires de caractère pré-

ventif) såsom kvarstad, skingringsförbud o. d. Det lettiska avtalet innehåller en i det stora hela analog bestämmelse.

Det tjeckoslovakiska avtalet innehåller i ifrågavarande avseende den bestämmelsen (art. 16), att Unionens egendom i Tjeckoslovakien och vice versa åtnjuter det skydd, som enligt internationell rätt tillkommer egendom tillhörande vänskapligt sinnat lands regering.